

Diakonia.sk

Časopis Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku

01-02/2013 Ročník VIII.

Nezištná služba blíznym

Srdce je symbolom života a lásky, orgánom v našom tele, vďaka ktorému žijeme a precitujeme emócie a lásku. No ľudia s otvoreným srdcom je čoraz menej. Mnohí žijeme akoby uzavretí v škrupine, cez ktorú sa naše city nedostávajú von. Nedokážeme nezištne prejavíť lásku k blížnemu, či už ide o príbuzného, priateľa, kolegu v práci, alebo suseda. A to už nehovorím o otváraní srdca pre cudzích ľudí. V dnešnom svete robíme veľa iba za odmenu. Konaj veci nezištne, možno len pre dobrý pocit, sa bohužiaľ „nenosí.“ Pri prosbe niekoho o pomoc sa stretávame s nevyslovenou otázkou: A čo za to? Veriaci človek si však takúto otázku nekladie. Vie, že pomáhať ľuďom je odpoveďou na Božiu lásku. Na tento svet sme neboli postavení preto, aby sme si iba užívali a žili sami pre seba, ale službou hoci neznámemu človeku svedčili o Božej láske a naplnili slová apoštola Jána: „Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha.“ (1J 4,7) Možno si to ani neuvedomujeme, ale okolo nás žijú ľudia, ktorí veľmi potrebujú našu pomoc. A je len na nás, či im preukážeme láskavosť. náš Pán Ježiš Kristus súciteľ s každým trpiacim a ukriždeným človekom. On je najkrajším príkladom Služobníka, ktorého by sme v tomto poslaní mali každodenne nasledovať.

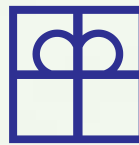
Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku sa venuje starostlivosti o seniorov, prípadne aj mladých ľudí, ktorí sú odkázaní na pomoc ďalšej osoby. Na stránkach nášho časopisu sa dočítate o rôznych formách pomoci ľuďom. Priblížime vám prácu stredísk ED a zároveň poskytneme poradenstvo pri prípadnom rozbehnutí činnosti zborovej diakonie a sociálnych služieb.

Nikto z nás nevie, kedy bude potrebovať pomoc blížneho, preto by si mal dať pozor, aby neodmietal pomoc núdznych ľuďom. Na tomto svete sme stvorení jeden pre druhého. Nenamášľajme si, že sami zvládneme svoju cestu, keď nás prikvačí choroba, chudoba, alebo opustenosť v starobe. S pomocou Pána Ježiša Krista, ktorý nás oslovuje, aby sme nezabúdali na potreby blíznym, sa priblížime k pôvodnému úmyslu nášho Stvoriteľa o raji na Zemi.

Jana Gasperová
PR manager

Obsah

Nezištná služba blíznym	2
Rôznorodosť sociálnych služieb	3
Moderná forma práce so seniorami i mládežou	3
Ambulantné formy poskytovania sociálnych služieb	6
Škola lásky	6
AKTIVITY EVANJELICKEJ DIAKONIE	
Tieňová hra dolnozemskej mládeže zvestovala evanjelium pôstneho príbehu	7
Návšteva z nemeckej diakonie na Slovensku	8
Žime s otvoreným srdcom pre druhých	9
34. nemecké evanjelické cirkevné dni v Hamburgu	10
46. dni Evanjelickej DIAKONIE v Slovensku	11
Relaxačná záhradka	12
Centrum pre deti a mládež – Krok, mojimi očami	13
My sme hrdinky! Čo nás robí silnými?	13
ED spoluautorom medzinárodnej publikácie	14
10 rokov Zborovej diakonie Cesta nádeje	15
ZO ŽIVOTA STREDÍSK ED	
Božie vedenie	17
Hudba a žiaci s hluchoslepotou	17
10 rokov podávame pomocnú ruku	18
Keď sa pridá ruka k dielu	19
Operácia Jakub	19
Prístup a komunikácia s umierajúcim klientom	20
Ako jedna veľká rodina	21
Aktivity v Dome Dobrého Pastiera	22
Pred ulicou ich chráni práca v komunite	22

Rôznorodosť sociálnych služieb

Zo skúseností vyplývajúcich z môjho pôsobenia v oblasti sociálnych služieb na úrovni samosprávneho kraja, ktorý riadi a zriaďuje zariadenia sociálnych služieb, by som chcela dať do popredia poskytovanie ambulantnej sociálnej služby.

Potreba rôznorodosti sociálnych služieb z hľadiska ich druhov a foriem vychádza z rôznych nepriaznivých sociálnych situácií, ktoré sociálne služby pokrývajú a cieľových skupín, ktorým sa sociálne služby poskytujú. Cez rôznorodosť druhov a foriem sociálnych služieb sa bezprostredne realizuje princíp individualizácie v sociálnych službách.

Sociálne služby sa nelíšia len cieľovou skupinou, pre ktorú sú určené, ale aj formou akou sa poskytujú. Súčasná platná legislatíva v sociálnych službách sa pri vymedzovaní foriem sociálnych služieb opiera o teoretické poznatky rôznych pomáhajúcich disciplín. V súlade s tým sa sociálne služby poskytujú ambulantne, terénne, pobytovo a inými formami napr. použitím telekomunikačných technológií.

Poskytovanie ambulantnej sociálnej služby má prednosť pred pobytovou. Samozrejme, ak ambulantná sociálna služba nie je vhodná a účelná, poskytuje sa pobytová, avšak opäť má prednosť týždenná pred celoročnou. Vždy je nevyhnutné prihliadať na potreby prijímateľov sociálnej služby, nesmie dochádzať k narušeniu rodinných vzťahov, veď nie len lekár lieči.

Nevyhnutná starostlivosť je poskytovaná odborným a kvalifikovaným personálom. Rodinné prostredie aj napriek maximálnemu úsiliu zo strany rodiny nie je schopné zabezpečiť kvalifikovaným spôsobom dostatok podnetov pre harmonický telesný a duševný rozvoj osobnosti telesne a mentálne postihnutých jedincov. Starostlivosť a špecifické potreby, ktoré si ich zdravotný stav vyžaduje nie sú rodiny schopné zabezpečiť z dôvodu, že ich členovia sú pracovne zaneprázdnení.

Výhodou umiestnenia v dennom stacionári alebo v zariadení s ambulantnou formou sociálnej služby je pravidelný kontakt so spoločenským prostredím, aktivizácia, podpora sebestačnosti, samostatnosti a zamedzenie spoločenskej izolácie. V zariadeniach sociálnych služieb sa poskytuje výchovná činnosť, pracovná terapia s prihliadnutím na stupeň funkčnej poruchy a mentálnu úroveň prijímateľa sociálnej služby a samozrejme rôzne druhy terapií ako napr. aromaterapia, kanisterapia, muzikoterapia, atď.

*Mgr. Elena Behrová
vedúca odboru sociálnej pomoci
Trenčianskeho samosprávneho kraja*

Moderná forma práce so seniorami i mládežou

Starostlivosť o seniorov, prípadne i mladých ľudí odkázaných na pomoc ďalšej osoby, môže byť vykonávaná v troch základných formách:

- **A/. terénnou formou** (v rodinnom prostredí žiadateľa), pokiaľ tento má možnosť zdieľať prostredie rodiny a opatrovatel'/-ka prichádza do rodiny klienta vypomáhať, alebo službu vykonáva rodinný príslušník,
- **B/. ambulantnou formou** (v dennom zariadení), do ktorého je odkázaná osoba v pracovný deň privádzaná rodinnými príslušníkmi a po ukončení pobytu odvázaná domov,
- **C/. pobytovou formou**, keď je klient už odkázaný na sústavný pobyt v zariadení a na prijímanie služieb, alebo keď nemá rodinného príslušníka.

Najnáročnejšia - **pobytová forma** pre klientov je potrebná vtedy, keď klienti okrem stravy a ubytovania vyžadujú rehabilitáciu, asistenciu pri poskytovaní hygieny, stravy a iné služby. Táto forma je pre spoločnosť najnáročnejšia, preto sa v zahraničí a v posledných rokoch aj na Slovensku začína uprednostňovať modernejšia - ambulantná forma.

Situácia v Evanjelickej diakonii ECAV na Slovensku (ďalej ED)

V prvých 20 rokoch ED rozvinula hlavne pobytovú formu činnosti, ktorá sa doposiaľ rozvinula na zariadenia Domovov dôchodcov, na Domovy - penzióny a Domovy sociálnych služieb, ktoré sa ustálili na Zariadenia pre seniorov a Domovy sociálnych služieb. Takéto strediská pracujú v: Kšínnej, Horných Salibách, Košeci, Hontianskych Moravciach, Sučanoch, Trnave a Bratislave (pre spolu cca 250 klientov).

Rozvoj ambulantnej formy sa ED pokúsila získať prostredníctvom zahraničných partnerov so skúsenosťami s touto formou. V marci 2007 ED s partnerom DW Württemberg uskutočnila odbornú návštevu partnerských zariadení v okolí Stuttgartu, ktorej sa zúčastnili zamestnanci stredísk ED, ako aj Zborových diakonií a CZ ECAV, ktoré prejavili záujem o rozvoj denných zariadení.

Význam ambulantnej formy spočíva v tom, že odkázaní seniori aj mladí zdravotne postihnutí budú môcť naďalej zostať v rodine, resp. domácom prostredí. Ambulantné zariadenie umožní stráviť čas počas pracovnej doby, keď sú rodinní príslušníci v zamestnaní, alebo vykonávajú individuálne povinnosti. Medzi najdôležitejšie služby ambulantnej formy sú: Denný stacionár (originálne kompetencie miest a obcí) a Domov sociálnych služieb s denným pobytom (kompetencie VÚC). Medzi tieto denné služby patria: opatrovateľské služby, stravovanie, záujmová činnosť, či pracovná terapia odkázanej osobe na pomoc bez ubytovania, zdravotná starostlivosť.

Medzi ambulantné služby sa v ED rozvinuli prvé strediská: SED Vranov n./T. (pre seniorov), SED Trnava (zdravotne postihnutí mladí ľudia). V r. 2013 boli spustené služby v SED Slatina n./B. a SED Komárno. Tieto služby sú rozvinuté v denných formách, ktoré umožňuje cirkevným zborom, ako aj rodinám seniorov starostlivosť o svojich starších príbuzných. Okrem toho seniorom umožňuje určitú formu spoločenstva, ktorá vytvára spoločný program.

Spomenuté strediská ED s dennými formami práce vám predstavíme v tomto čísle nášho časopisu.

Ján Huba
riaditeľ Evanjelickej diakonie

Ambulantná starostlivosť o seniorov

SED Vranov nad Topľou

- Domov sociálnych služieb s denným pobytom
- Denný stacionár
- Prepravná služba pre klientov zariadenia
- Kultúrno – vzdelávacia činnosť
- Banka zdravotných pomôcok
- Duchovné zaopatrenie

Kontakt:

Stredisko Evanjelickej diakonie
Sídliisko Lúčna 814, 093 01 Vranov nad Topľou
Tel.: 0917/ 480 007
E-mail: diakoniavt@gmail.com

SED Komárno

- Denný stacionár
- Terénna opatrovateľská služba
- Služby v duchu kresťanskej lásky
- Duševná pomoc a služba
- Telesná pomoc a služba

Kontakt:

Stredisko Evanjelickej diakonie
Františkánov 15, 945 01 Komárno
Tel.: 0948/ 099 398
E-mail: sedkomarno@centrum.sk

SED Slatina nad Bebravou

- Denný stacionár
- Služby pre seniorov
- Služby pre znevýhodnených klientov
- Prirodzené sociálne prostredie
- Duchovná starostlivosť
- Rozvoj mentálnej a fyzickej spôsobilosti

Kontakt:

Stredisko Evanjelickej diakonie
956 53 Slatina nad Bebravou 53
Tel.: 038/ 766 32 47
E-mail: tlkancova.m@gmail.com

Ambulantná starostlivosť o zdravotne postihnutých mladých ľudí

SED Trnava

- Denný stacionár
- Domov sociálnych služieb
- Zariadenie pre seniorov
- Chránená dielňa
- Socializácia
- Vzdelávanie

Kontakt:

Stredisko Evanjelickej diakonie
Kalinčiakova 45, 917 01 Trnava
Tel.: 033/ 5545208
E-mail: ruzenka.srdosova@gmail.com

Ambulantné formy poskytovania sociálnych služieb

Ak hovoríme o ambulantnej forme poskytovania sociálnych služieb, musíme spomenúť, že táto forma poskytovania patrí medzi prioritné služby štátu. Hovorí o tom dokument - *Národné priority rozvoja sociálnych služieb na obdobie 2009 – 2013*, ktorý bol vypracovaný Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Vďaka novele zákona o sociálnych službách, ktorá je platná od 1. 3. 2012, financovanie denného stacionára je garantované, pokiaľ spĺňa zákonom dané požiadavky a stane sa registrovaným subjektom.

V Evanjelickej diakonii na Slovensku poskytujeme v rámci ambulantnej formy pomoci dva druhy sociálnych služieb:

1. **Denný stacionár** § 40 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách
2. **Domov sociálnych služieb s denným pobytom** § 38 Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

Aký je rozdiel medzi týmito službami?

Denný stacionár / DS /- patrí medzi nové sociálne služby v porovnaní s predošlým právnym predpisom.

Klientom DS – môže byť fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby so stupňom odkázanosti II a viac.

O túto sociálnu službu sa musí občan obrátiť so žiadosťou na obecný úrad, kde má evidovaný svoj trvalý pobyt, ktorý *posúdi jeho odkázanosť na sociálnu službu*. Na základe posúdenia zdravotného stavu a sociálnej situácie občana, vydá obecný úrad rozhodnutie o odkázanosti žiadateľa na sociálnu službu. Na základe právoplatného rozhodnutia obecného úradu môže byť občan poberateľom takéhoto druhu sociálnej služby.

Domov sociálnych služieb s denným pobytom / DSS s DP /

Klientom DSS s DP – môže byť fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby so stupňom odkázanosti minimálne V.

Občan musí v záujme o spomenutú sociálnu službu adresovať svoju žiadosť o *posúdenie odkázanosti na sociálnu službu* príslušnému samosprávne-mu kraju podľa prihláseného trvalého bydliska. Na základe posúdenia zdravotného stavu a sociálnej situácie občana, samosprávny kraj vydá rozhodnutie o odkázanosti žiadateľa na sociálnu službu. Na základe právoplatného rozhodnutia samosprávneho kraja môže byť občan umiestnený do zariadenia.

Zdravotne ťažko postihnutý občan, ktorému úrad práce, sociálnych vecí a rodiny priznal opatrovateľa na základe § 40 Zákona č. 447/ 2008 Z. z., môže navštevovať takéto zariadenie maximálne 4 hodiny denne.

Túto možnosť najčastejšie využívajú rodiny so ZŤP deťmi resp. ZŤP mladí dospelí ľudia. *Zariadenie poskytuje:* Pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu a stravovanie.

Zabezpečuje: Výchovno – vzdelávací program, pracovnú terapiu a záujmovú činnosť, a to na základe individuálnych rozvojových plánov pod vedením odborného personálu.

Szilvia Buzalová
Referát služieb ÚED

Škola lásky

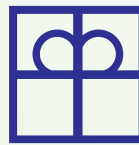
„Ja som až do vašej staroby ten istý, až do šedin vás budem nosiť. Ja som učinil, ja i dvíham, ja ponesiem i zachránim.“

Iz 46, 4

Staroba je súčasťou života človeka. Toto životné obdobie má svoje špecifické biologické, psychologické i sociálne prejavy. Dnešná spoločnosť starobu vytlačá z bežného života, pre súčasné hodnoty ju vníma ako nepodstatnú. Všade sa preferuje mla-

Martina Tilkancová

dosť, aktivita, očakáva sa, aby človek vyzeral stále atraktívne, vitálne, aby bol dynamický, podával neustále optimálny fyzický výkon... Ak nezodpovedá tomuto modelu, býva vyčlenený na okraj. Takto nastavenej požiadavke sa obáva stále viac a viac ľudí, pretože stárnuť v takejto spoločnosti nie je vôbec ľahké.

Istý muž raz na otázku starnutia reagoval nasledovným argumentom: „Hovorí, že starnem, pretože moje vlasy sú strieborné, pretože mám vrásky pod očami a moje kroky už nie sú tak pevné a svižné, ako kedysi... Kto to hovorí, mylí sa. To nie som ja. Kolená sú slabé, ale to nie som ja. Čelo je plné vrások, ale to nie som ja. To je dom, v ktorom byvam, ale vo vnútri som stále mladý.“

Naše fyzické telo postupom času slabne a chradne a na tom nemôžeme nič zmeniť. Už dnes sme starší ako včera. Ale to, čo do určitej miery vieme korigovať, je náš vnútorný človek. Často práve náš vnútorný človek ovplyvňuje naše telo – keď vnútorne zostarneme, zostarne i naše telo. Je spôsob, ako udržiavať a omladzovať vnútorného človeka. Tak, že sa radujeme pred Hospodinom. Ďakujeme Pánu Bohu a chválime Ho každý deň. Keď chválime Pána Boha cez všetko, čo prežívame, keď Ho oslavujeme, náš vnútorný človek mladne. Naopak, keď sa uzatvárame do sebaľútosti, do nariekania, máme tendenciu klesať a umárať sa. Nie je dobré, ak človek so všetkými týmito pocitmi zostáva sám. Nie je dobré, keď zostáva izolovaný od rovesníkov, od tých, ktorí sa nachádzajú v rovnakom životnom období a položení. Človek sa potrebuje so svojimi pocitmi, prežívanými udalosťami zdieľať, odkomunikovať ich. Je dobré mať priestor, kde vieme, že sa iní dokážu o nás postarať, kde nie sme iným na príťaž, je dobré cítiť, že ešte môžeme byť užitoční a odovzdať čosi zo seba. Je dobré sa vzájomne obohacovať vecami a vzťahmi, ktorými žijeme a ktoré prežívame. Môžeme sa učiť trpezlivosti a prijatiu. To je škola lásky, v ktorej nás Pán Boh - aj v čase (alebo práve v čase) staroby - vychováva a obohacuje.

Starí ľudia dnes už neplnia tú prirodzenú funkciu generačného zástupcu v rodine tak, ako kedysi, keď pospolu žili všetky vekové kategórie a každá z nich mala svoj zmysel a poslanie v komplexnom vývoji rodiny. V období staroby sú veľmi dôležité vzťahy. Starší ľudia potrebujú, aby boli ocenení, potrebujú uistenie, láskavosť, pomoc... Dôležité je aby vedeli, že majú niekoho, na koho sa môžu obrátiť. Rodina má primárne miesto. Sú však situácie,

kedy rodina túto najvlastnejšiu úlohu nemôže, alebo nedokáže z rozličných dôvodov a príčin plniť.

Ďakujeme Pánu Bohu, že aj v našej cirkvi máme sociálne zariadenia - denné stacionáre, ktoré túto funkciu plnia. Že máme zariadenia dennej opatery a starostlivosť, kde je poskytovaná sociálna i duchovná starostlivosť. Klienti takýchto zariadení nie sú „vytrhnutí“ z rodinného prostredia, ich väzby na vlastný domov a rodinu zostávajú zachované.

Ďakujeme Pánu Bohu, že je to prostredie s láskavým a srdečným prístupom, zachovávajúce princípy kresťanskej lásky a Kristovho poslania, byť nápomocnými pre druhých.

Oslovujúce je vyjadrenie staršieho muža, ktorý napísal: „Blahoslavení, ktorí majú porozumenie pre moje potácajúce sa nohy a trasúce sa ruky. Blahoslavení, ktorí chápajú, že moje ucho sa musí namáhať, aby porozumelo všetkému, čo počuje. Blahoslavení, ktorí nikdy nepovedia: dnes si to hovoril už tretíkrát. Blahoslavení, ktorí mi prejavia svoju lásku, úctu a blízkosť. Blahoslavení, ktorí mi svojou dobrotou uľahčia zostávajúce dni.“

Martina Tlkancová
ev.a.v. fararka CZ ECAV Slatina nad Bebravou

Aktivity Evanjelickej diakonie

Tieňová hra dolnozemskej mládeže zvestovala evanjelium pôstneho príbehu

Či to Kristus nemusel pretrpieť a (tak) vojsť vo svoju slávu?

Lk 24,26

Evanjelickej mládeži z maďarského Tótkomlósu navštívil pred piatimi rokmi divadelné predstavenie stvárňujúce posledné chvíle utrpenia Ježiša Krista, formou tieňovej hry. Počas uplynulých rokov sa viackrát prezentovala touto dramatizáciou známeho pôstneho príbehu (v kresťanských kruhoch nazývaného pašie) doma aj v zahraničí. Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku (ED) pozvala komlôšsku mládež, aby v pôstnom období 2013 priniesla moderným spôsobom dobrú zvesť evanjelia do niektorých cirkevných zborov ECAV na Slovensku a zariadení Evanjelickej diakonie na Slovensku.

Privítanie v Kroku

V skorých ranných hodinách sa 22. marca 2013 vydalo na cestu do Bratislavy osemnásť mladých ľudí, kde ich v mládežníckom centre Krok privítali zamestnanci ED výdatným obedom, po ktorom si prehliadli hlavné mesto Slovenskej republiky.

Zborová miestnosť CZ ECAV Rača

Ešte v ten deň ich čakalo prvé vystúpenie v evanjelickom cirkevnom zbore Rača, kde ich už očakával zborový farár Dušan Kováčik s manželkou. Pôsobivé predstavenie vyvolalo priaznivý ohlas veriacich v Rači. Po predstavení zamierili do Agapé vo Svätom Jure, aby si odpočinuli po náročnom dni.

V nasledujúci deň privítali nadšencov z Komlóša v evanjelickom kostole v Trnave zborový farár Rastislav Hargaš a riaditeľka strediska ED Ružena Srdošová. Po prehliadke mesta predstavili pašiový príbeh v Domove sociálnych služieb v Trnave nielen pre klientov, ale aj pre cirkevníkov z trnavského cirkevného zboru.

Poobede plní energie zamierili do cirkevného zboru Diakovce, kde vo večerných hodinách v kostole Reformovanej kresťanskej cirkvi ich predstavenie uviedla evanjelická námestná farárka Zora Tuláková. Po vydarenom stvárnení vykupiteľského diela Pána

V evanjelickom kostole CZ ECAV Horné Saliby

Ježiša pokračovali vo svojom turné cestou do Horných Salíb.

V hornosalibskom cirkevnom zbore uviedla dramatizáciu pašii zborová farárka Zuzana Slížiková. V obidvoch obciach sa stretli s rodinami, ktoré siahajú do Tótkomlósu. V stredisku ED Horné Saliby, ktoré má na starosti riaditeľka Alžbeta Kontárová, sa o mládežníkov z Dolnej zeme postarali im príznačnou pohostinnosťou.

Po náročnom, ale vydarenom turné sa vrátili domov s nezabudnuteľnými spomienkami a zážitkami, ale duchovne obohatení a upevnení vo viere.

Attila Szpisák

ev. a. v. farár v Slovenskom Komlóši

Návšteva z nemeckej diakonie na Slovensku

V dňoch 19. - 23. apríla 2013 sa konala pracovná návšteva OKR (Oberkirchenrat – najvyšší predstaviteľ Evanjelickej diakonie v strednom Nemecku) pána Eberharda Grüneberga na Slovensku. OKR Grüneberg je predsedom predstavenstva strešnej organizácie Evanjelickej diakonie stredného Nemecka, ktorá zastrešuje zariadenia Evanjelickej diakonie troch spolkových krajín. Pán Grüneberg navštívil Slovensko pred desiatimi rokmi a záujem tohtoročnej návštevy bol zameraný na vývoj činnosti posledných rokov, vízií a ďalší rozvoj Evanjelickej diakonie na Slovensku. Sprevádzal ho jeho spolupracovník Detlef Harland. V rámci pracovnej návštevy nás oboznámil aj s prácou ED v Nemecku,

so štruktúrou organizácie, ako aj s nutnými zmenami, ktorými v rámci ďalšieho vývoja organizácie ED v Nemecku musela prejsť.

Spoločne sme navštívili strediská ED Trnava, Slatina nad Bebravou, Kšinná, Košeca, Sv. Jur, Bratislava, Centrum pre deti a mládež KROK a cirkevné zbory Trnava, Slatina nad Bebravou, Kšinná a Vrbovce.

OKR sa zoznámil s rozličnými činnosťami ED, medzi iným aj s prácou v dennom stacionári, prácou so seniormi, či s mládežou. Pozitívne hodnotil aj prepojenie cirkvi a diakonie na viacerých úrovniach. Stretnutie s dekanom Evanjelickej teologicko-pastorálnej fakulty Ľubomírom Batkom a s generálnym biskupom ECAV Milošom Klárikom podčiarklo dôležitosť tejto spolupráce. V nedeľu viedol OKR Grüneberg služby Božie v CZ Vrbovce, kde svojou kázňou o vínnom kmeni zaujal zúčastnených.

Pán Grüneberg konštatoval, že ED na Slovensku je organizácia, ktorá sa za posledných 10 rokov rozšírila, stabilizovala, stala sa jednou z najväčších organizácií pôsobiacich v sociálnej sfére na Slovensku, a je na najlepšej ceste v tomto diele pokračovať.

So záujmom bude sledovať ďalší vývoj a dianie Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku a verí, že nám bude na tejto ceste čo najviac nápomocný.

Služby Božie v CZ ECAV Vrbovce

Stretnutie v SED Prameň, Slatina nad Bebravou

Žime s otvoreným srdcom pre druhých

Posledné mesiace sa na referáte zborovej diakonie intenzívnejšie niesli v podpore Diakonie ECAV. Spolu s vedúcou referátu služieb, Szilviou Buzalovou sme uskutočnili stretnutia s motivačnými prednáškami o diakonickej činnosti, Dennom stacionári i s prednáškami zameranými na rast už vzniknutej zborovej diakonie.

Prezentácia v CZ ECAV Slatina nad Bebravou

Navštívili sme cirkevné zbory Liptovský Hrádok, Liptovský Mikuláš v Liptovsko-oravskom senioráte, cirkevný zbor Szadice, Šahy v Hontianskom senioráte a cirkevný zbor Slatina nad Bebravou v Považskom senioráte. Všade nás bratia farári a sestry farárky ako aj členovia cirkevných zborov veľmi milo a srdečne privítali.

CZ ECAV Šahy

Stretnuli sme sa na jednej strane s veľmi pozitívnymi ohlasmi za potrebu zborovej diakonie v cirkevných zboroch. Pán Boh sa dotýkal srdc ľudí, ktorí nezostali ľahostajní na túto nie ľahkú výzvu všimnúť si potreby ľudí vo svojom okolí. Na druhej strane sme

Radoslav Gajdoš
Referát osobitnej pomoci ÚED

zistili, že je veľmi potrebné a dôležité sa modliť, aby Pán Boh vždy nanovo vzbudzoval medzi ľuďmi ochotných pracovníkov, služobníkov aj v tejto tak potrebnej diakonickej činnosti na poli cirkevného zboru.

Členovia CZ ECAV Slatina nad Bebravou

V rámci prednášok sa snažíme hovoriť o potrebe zborovej diakonie, povzbudzovať ľudí k modlitbám a v rozhovore s Pánom Bohom objavovať dary, ktoré sme od Neho dostali a následne ich aj využívať pre dobro ostatných. Pán Ježiš Kristus je našim najväčším príkladom Diakona, ktorý súcitil s každým ukrivdeným a trpiacim. Je na nás či budeme nasledovať Jeho príklad. Okolo nás je veľa ľudí, ktorí to nemali vo svojom živote jednoduché a potrebujú našu pomoc. Nikto síce nemôže naraz pomôcť všetkým, ale každý môže aspoň tou trochou prispieť k tomu, aby sa tí, ktorí sa z nejakého dôvodu ocitli na okraji spoločnosti, mali aspoň o čosi lepšie.

Ponúkame širokú škálu možností - menej i viac náročných, ktoré cirkevné zbory v rámci zborovej diakonie môžu začať. Ponúkame poradenstvo pri rozbehnutí činností zborovej diakonie a sociálnych služieb, ktoré s tým súvisia, ako aj pri ďalšom postupe už rozbehnutej činnosti.

Hoci ide o dávanie zo svojho času, sily, energie, zo svojich schopností, či zo svojho pohodlia pre dobro iných, nakoniec je to vzájomné povzbudenie a požehnanie. A to nielen pre jednotlivca, ktorý vykonáva túto službu, ale aj pre samotný cirkevný zbor, ktorý takýmto spôsobom môže ešte viac rásť a napredovať.

Preto ak by ste mali vo vašich cirkevných zboroch záujem o motivačné, povzbudzujúce, či na ďalší rozvoj diakonickej činnosti orientované stretnutia s prednáškami, určite neváhajte a kontaktujte nás buď telefonicky alebo mailom. Radi prideme. Oba údaje nájdete na stránke Evanjelickej diakonie: www.diakonia.sk.

Katarína Šoltésová
Referát Zborovej diakonie ÚED

34. nemecké evanjelické cirkevné dni v Hamburgu

V Hamburgu sa 1. – 5. mája 2013 konali 34. nemecké evanjelické cirkevné dni. Vyše 60 rokov sú každé dva roky významnou udalosťou nielen pre cirkev, ale i pre celú spoločnosť. Aj tento rok sa na nich aktívne zúčastnila ECAV na Slovensku a Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku.

Kirchentag

Pre kresťanov sú evanjelické cirkevné dni často jedným z hlavných inšpiračných pilierov ich cirkevného spoločenského života. Nemecké evanjelické cirkevné dni znamenajú zaujímavé diskusie, duchovné stretnutia, nové partnerstvá, dobrú hudbu, kultúrne podujatia atď. Aktivity na tomto stretnutí sú také rozmanité ako náš náboženský a spoločenský

Diskutujúci organizátori stánku Hoffnung fuer Osteuropa

život. Diskutuje sa o ekuméne, teológii a spiritualite, integrite stvorenia a ľudskej dôstojnosti, rozpravy siahajú od sociálnych, etických až k politickým témam. Sme radi, že sme v strede tohto diania mali stánok, kde sme mohli prezentovať evanjelickú cirkev

Pohľad do veľtržnej haly

a diakoniu. V rámci tejto prezentácie sme spoločne s českobratskou cirkvou evanjelickou okrem iného predstavili možnosti ubytovania v rámci cirkevných a diakonických zariadení na Slovensku a v Česku. Mnohých zaujala prezentácia o krásach Slovenska. Tešili sme sa z množstva návštevníkov, našich krajanov žijúcich v Nemecku. Stánok navštívili aj predstavitelia cirkvi a partnerstiev, okrem iných aj generálny biskup Miloš Klátik. Významnou návštevou bol minister vnútra Nemecka Hans-Peter Friedrich, s ktorým sme diskutovali o Slovensku, cirkvi, diakonii a spoločnej Európe.

Sprava tretí Hans-Peter Friedrich, minister vnútra

34. nemecké evanjelické cirkevné dni v Hamburgu boli ukončené tradičnými záverečnými Službami Božími. Takmer 130 000 ľudí, ktorí sa na nich zúčastnili, dostalo požehnanie na cestu domov.

Biskup našej partnerskej Evanjelickej krajinskej cirkvi vo Würtembersku Frank Otfried July pozval účastníkov na ďalšie cirkevné dni, ktoré sa budú konať od 3. do 7. júna 2015 v Stuttgarte.

Radoslav Gajdoš
Referát osobitnej pomoci ÚED

46. dni Evanjelickej Diakonie v Slovinsku

Evanjelickej DIAKONIA v Slovinsku (Evanjelicanska humanitarna organizacija – Podpornica) organizuje každoročne v prvú májovú nedeľu slávnosť DIAKONIE, ktorá sa koná v dvoch dňoch. Tento rok 4. - 5. mája 2013 sa slávnosť uskutočnila v jednom z najmenších evanjelických cirkevných zborov v Slovinsku, v dedinke Domanjševci nachádzajúcej sa v blízkosti hraníc s Maďarskom. Boli to v poradí už 46. dni slovinskej DIAKONIE.

Aj tento rok bola sobota venovaná detským kreatívnym dielňam a deťom, ktoré navštevujú náboženstvo alebo konfirmačnú prípravu. Deti pod vedením pedagogických pracovníkov vytvárali rôzne výrobky, ktoré sa potom v nedeľu ponúkali účastníkom na predaj. Výťažok z predaja je určený na podporu humanitárnych programov DIAKONIE.

Nedeľný program sa začal slávnostnými službami Božími, na ktorých boli prítomní všetci duchovní Evanjelickej cirkvi a. v. v Slovinsku, ako aj hostia zo zahraničia, medzi ktorými boli aj predstavitelia ECAV a DIAKONIE na Slovensku, menovite riaditeľ Tranoscia Lubomír Turčan a tajomník Peter Gärtner, zástupcovia ústredia Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku Ján Gasper a Jana Gasperová, ako aj predstavitelia Strediska evanjelickej DIAKONIE v Košeci, s ktorými nás viažu viacročné partnerské vzťahy, riaditeľ Marcel Breče a duchovný správca Lubomír Marcina.

Geza Erniša, biskup ECAV v Slovinsku

Geza Filo, riaditeľ slovinskej diakonie

Slávnostným kazateľom pre asi tisíc zhromaždených účastníkov bol biskup ECAV v Slovinsku Geza Erniša, ktorý kázal na text: *Tvoje potomstvo má nádej* Jeremiáš 31,17, ten bol zároveň aj heslom tohtoročných slávností. V rámci služieb Božích vystúpil aj riaditeľ slovinskej DIAKONIE Geza Filo – farár v Lubľane, ktorý v krátkosti predstavil prácu DIAKONIE v predchádzajúcom roku.

Účastníci Dňa Diakonie

Evanjelickej DIAKONIA v Slovinsku, pôsobí na celom jeho území a snaží sa pomáhať ľuďom, ktorí sa ocitli v núdzi. V súčasnosti má dva stále programy - mobilnú DIAKONIU a pomoc v núdzi.

Peter Andrejčák
biskupský kaplán v Slovinsku

Relaxačná záhradka

V Centre pre deti a mládež Krok na Panenskej 25 v Bratislave sme v minulom roku zrekonštruovali jednu z miestností. Vymaľovali sme, kúpili nový koberec a vytvorili relaxačné miesto pre každého návštevníka, ktorý naše priestory navštívi. Záleží nám aj na vonkajšom okolí nášho centra, za ktorým sa nachádza malá záhradka, ktorá doteraz slúžila ako skladisko odpadu.

Upratovacie práce

Na začiatku tohto roka nás preto oslovila výzva z Nadačného fondu TESCO pre zdravšie mestá v Nadácii Pontis. Rozhodli sme sa reagovať a podali projekt na relaxačné miesto, ale tentokrát v exteriéri.

Konečné úpravy v záhradke

Po získaní grantu sme počas šiestich týždňov záhradku upratali, vynosili odpad, navozili zeminu, vysadili kvety, stromy, trávnu a umiestnili lavičky.

Počas ďalších týždňov sme sa stretávali v pravidelných intervaloch v záhradke a organizovali preventívne workshopy. Spoločnými hrami, diskusnými kruhmi či súťažami sme spolu s dobrovoľníkmi deťom priblížili problematiku drog a kriminality. Naším cieľom je predchádzať závislostiam na omamných látkach a preventívne tak pôsobiť voči kriminalite detí a mladistvých v širšom centre Bratislavy. Podobnými aktivitami učíme deti spoznávať nebezpečenstvo a zároveň predchádzať akémukoľvek patologickému správaniu mladistvých.

Sme radi, že sa nám podarilo vytvoriť kúsok zelenej Bratislavy. Záhradka je vo dvore prístupná všetkým obyvateľom okolitých bytov. Veríme, že každý, kto nás navštívi v obnovenom zelenom priestore, načerpá novú silu a energiu.

Eva Sokolová
koordinátorka v Kroku

Centrum pre deti a mládež – Krok, mojimi očami

Chod centra Krok na Panenskej ulici č. 25 v Bratislave je zabezpečený cez projekty, materiálne a finančné zbierky a milodary. Financovanie časti prevádzkových nákladov sa podarilo pokryť z prostriedkov Bratislavského samosprávneho kraja. Priateľskú atmosféru v mládežníckom centre nevytvárajú peniaze, ale hlavne ľudský prístup 36 dobrovoľníkov, ktorí za uplynulý rok odpracovali spoločne 973 hodín.

Maľovanie sádrových odliatkov

Ich službu priblížia dve dobrovoľníčky.

21. storočie je storočím náhlenia, stresu a nedostatku času na čokoľvek mimo nášho zamestnania. Stáva sa, že nemáme dostatok času ani na vlastné deti. Kam poslať svoje ratolesti, ktorým sa už skončilo vyučovanie a ich rodičia sú ešte v práci? Ako ich ochrániť pred nástrahami ulice, zlou spoločnosťou, či drogami? V centre Bratislavy sú dvere vždy otvorené. Krok – centrum pre deti a mládež je miestom, kde nájdú oddych, zábavu a možno aj nových priateľov. V čerstvo vynovených priestoroch centra môžu v rámci kreatívnej dielne popustiť uzdu svojej fantázie, vyrobiť niečo pekné pre seba, prípadne si uvariť čaj s priateľmi, alebo zahrať spoločenské hry, či stolný futbal. V Kroku si každý nájde niečo pre seba.

Iveta Radiová
dobrovoľníčka v Kroku

Do Kroku chodím ako dobrovoľníčka tráviť čas s deťmi už štvrtý rok. Musím povedať, že napriek ťažším chvíľam, ktoré sme sem-tam zažili, stále spolu

Spoločná hra Activity

všetci kráčame vpred a nenecháme sa odradiť ničím negatívnym. Popoludnia napíňame zmysluplnou činnosťou pod vedením kreatívnych vedúcich a dobrovoľníkov. Hlavne, že sme spolu, lepšie sa spoznávame a zabávame. Nedávno sme maľovali jednu zo spoločenských miestností. Každý, kto prišiel, priložil ruku k dielu. Spoločne si užívame vynovený vzhľad našich priestorov. Teším sa, že centrum stále napreduje a stáva sa miestom, kde sa cítime ako doma.

Daniela Štrbová
dobrovoľníčka v Kroku

My sme hrdinky! Čo nás robí silnými?

Prečo nás hrdinovia fascinujú? Existujú iba silní hrdinovia a hrdinky, alebo aj takí, ktorí sú podobní nám. Hrdinovia a hrdinky sú rôzne. Vo väčšine prípadov sú odvážnejší ako my a často vykonávajú úžasné činy. Sú odhodlaní nasadiť pre dobrú vec veľa energie, len aby ju dotiahli do úspešného konca.

Aké silné ženy - hrdinky spomína Biblia? Tieto a mnohé ďalšie otázky v rámci prvej časti projektu Evanjelickej diakonie pod názvom „My sme hrdinky!“ riešili spoločne dievčatá zo Slovenska s mladými ženami z Nemecka minulý rok v Bratislave. Svoje pocity i nové informácie stvárňovali štetcom na plátno do umeleckej podoby pod

odborným vedením. Vznikli koláže novodobých hrdiniek v životnej veľkosti, ktorých výstava putovala okrem Bratislavy aj po mestách Nemecka.

Je zrejmé, že hrdinov a hrdinky možno nájsť vo všetkých krajinách sveta a ich príbehov môže byť tisíce. Každá doba prináša skutočné i vymyslené postavy. Na výstave umeleckých diel dievčat bolo možné obdivovať obrazy individuálnej modernej hrdinky.

Cesta hrdinky začína s prekročením pomyselného prahu. Odmietnutie je rovnako dôležité ako pochybnosti pred zmenou.

Povzbudilo nás, že sa nám podarilo prekročiť spomínaný prah a tento rok môžeme zorganizovať druhú časť spomínaného projektu v nemeckých Drážďanoch, ktorý bude zameraný na súčasnosť. Veríme, že aj dnes je možné nájsť ženy – hrdinky, ktoré nám môžu slúžiť ako vzor do nášho života. Ženy, ktoré nie sú iba postavami z médií, ale skutočné hrdinky súčasnej doby.

Radoslav Gajdoš
Referát osobitnej pomoci ÚED

ED spoluautorom medzinárodnej publikácie

Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku ako člen Európskej federácie pre deti ulice (EFSC) v spolupráci s ďalšími 7 členskými organizáciami

vypracovali publikáciu s názvom *Practitioner's Training Guide – A street and peer violence prevention programme*. Na príručke pracovali organizácie z krajín: Taliansko, Bulharsko, Portugalsko, Poľsko, Rumunsko a Slovensko. Príručka bola vypracovaná v anglickom jazyku a vzniklo 6 jazykových mutácií, medzi nimi aj slovenská verzia.

Publikácia je výsledkom dvojročného projektu podporeného v rámci programu Európskej Únie DAPNHE III, ktorý sa realizoval v období dvoch rokov 2011-2012. Táto tréningová príručka pre pracovníkov s deťmi žijúcimi či tráviacimi množstvo času na ulici, týranými deťmi a deťmi z ohrozených rodín z marginalizovaných komunít a detí prístahovalcov. Príručka vznikla ako praktický návod pre prax a aktivity s vyššie menovanými skupinami detí, a to z pohľadu priorít konkrétnej krajiny a zároveň priorít aj prekážok Európskej legislatívy. Publikácia obsahuje relevantné informácie a výsledky mapovania intervenčných stratégií a ich uplatnenia v jednotlivých krajinách, teoretické poznatky z oblasti násillia na deťoch, zoznam použiteľnej literatúry. Ďalšou časťou publikácie je podrobný program s užitočnými radami a prílohami pre prácu s týranými deťmi a deťmi z marginalizovaných skupín. Poslednou časťou publikácie je zhodnotenie výsledkov implementovania navrhnutého programu.

Publikácia je dostupná zatiaľ v anglickom jazyku v tlačenej forme. Evanjelickej diakonie pracuje na tlačenej verzii v slovenskom jazyku. V prípade záujmu o publikáciu kontaktujte ústredie ED v Bratislave.

Daniela Majerčáková
Referát vzdelávania ÚED

10 rokov Zborovej diakonie Cesta nádeje

Zborová diakonia Cesta nádeje vznikla ako účelové zariadenie Evanjelického cirkevného zboru v Košiciach, Mlynská 23, s právnou subjektivitou. Jej vzniku predchádzali vytrvalé modlitby malej skupinky presbyteriek so sestrou farárkou Emíliou Hreškovou. Cieľom organizácie je poskytovať duchovnú, duševnú a telesnú službu a materiálnu pomoc osamelým, opusteným, starým, dlhodobo chorým či inak postihnutým ľuďom. Hlavnou činnosťou sa stala terénna opatrovateľská služba na území mesta Košice.

Návšteva Zuzany Kolárovskej
a Marie - Luise Rieger

V priebehu desiatich rokov sme poskytli viac ako 300 000 hodín opatrovateľskej služby v domácnosti. V súčasnosti zamestnávame 35 opatrovateliek a staráme sa o 50 klientov. Okrem toho poskytujeme návštevnú službu starším a osamelým ľuďom, pastorálne a psychologické poradenstvo. Uskutočňujeme tiež vzdelávacie aktivity pre opatrovatelky, klientov, ich rodinných príslušníkov a podporujeme rozvoj dobrovoľníctva.

Počas desiatich rokov sme mali možnosť prijať od Pána Boha mnoho požehnaní. Preto dúfame, že z Božej milosti si budeme môcť 10. novembra 2013 spolu s Vami pripomenúť všetko dobré, čo náš nebeský Otec skrze túto službu preukázal.

Začítajme sa do úryvkov z „denníka opatrovateliek“ z Cesty nádeje:

Mnohokrát sa stretávame s prípadmi, kedy musíme byť pri našich starkých dobrým ekonómom, kuchárkou, psychiatrom, rehabilitačným pracovníkom a mnohým iným. Hovorí sa, že koľko je ľudí, toľko je aj pováh. My sa s týmto faktom musíme vyrovnávať tak, aby sme pre našich klientov vytvorili prostredie, kde sa budú cítiť pohodlne a bezpečne.

Pani Marienku som opatrovala 3 roky a stále sme dobre vychádzali. Keď som raz ráno prišla do práce, našla som ju ležať na zemi. Jej prvá reakcia bola: „Už dve hodiny na vás kričím a neviem, kde ste.“ Ona totiž ráno o 6-tej chcela ísť na toaletu, zatočila sa jej hlava a spadla tak nešťastne, že sa dolámala. Veľmi som sa preľakla. Zavolala som dcéru a záchranku. Odviezli ju do nemocnice. Odvtedy sa domov nevrátila. Je v dome dôchodcov, lebo potrebuje 24-hodinovú opateru. Keď som ju bola navštíviť v nemocnici, veľmi plakala a povedala, že sa tu o ňu tak dobre nestarajú ako som sa starala ja. Vysvetlila som jej, že sestrička má na starosti kopy pacientov a snažila som sa ju upokojiť. M. Č.

Víkendové stretnutie zamestnancov
a dobrovoľníkov

V jedno ráno som vošla do bytu, kde bývala 90-ročná pani. Vstúpim do spálne a ona leží na posteli a plače. Pýtam sa jej: „Prečo plačete, pani?“. odpoveď bola veľmi smutná: „Predstavte si to, zase som sa zobudila ...“. Táto pani už nechcela žiť, lebo jej deti sa už o ňu skoro vôbec nezaujímal.

V. P.

Klientka opatrovateľskej služby

Pondelkové stretnutia opatrovateliek

Pani Anka bola ležiaci pacient, akurát čo som ju vozila na toaletu na kolieskovej stoličke. Mala dni, kedy bola dezorientovaná a myslela si, že je u cudzích a pýtala sa domov. Darmo som jej vysvetlila, že je doma. Ona povedala, že je to hlúposť a ďalej ma prosila, aby som ju odviezla domov, autobusom. Ja som už bola celá zúfalá, ale dostala som nápad. Doniesla som jej stoličku na kolieskach a povedala som: „Sadajte!“. Ona si sadla a povedala, že nemá peniaze. Ja som jej odvetila, že ja peniaze mám. Pani Anka sa upokojila a ja som ju odviezla so stoličkou na toaletu. Trochu si tam posedela na mise a vrátili sme sa na posteľ. Utíchla a už sa nepýtala domov. Nevie, čo si myslela, ale ja som jej nedávala žiadne otázky. Potom spokojne zaspala. **M. Č.**

Starám sa o manželský pár, kde ma väčšinou po víkende v pondelok privíta starý pán slovami: „Vitajte, naša mama“ ... ☺ a pritom sa mu neraz zaleskne v očiach slza. **V. P.**

Či už vieme alebo nevieme prejaviť správne pochopenie ducha, nikto z nás neodíde z tohto sveta, aby aspoň raz neostal v nemom úžase pred prejavom života. Či už obdivom alebo veľmi kriticky. A tu niekde medzi životom a smrťou, medzi dobrom a zlom, medzi nebom a zemou, alebo ako si kto vyberie, sa nám ponúka rozhodnutie. Musíme si jednoducho vybrať. Žehnanie alebo prekliatie. Radosť alebo smútok. Večnosť alebo zatratenie. Život bez ducha, alebo plnosť života. Ak je v našom živote tretí rozmer prítomný, ak sme naozaj v duchu a pravde, nemáme problém žiť, starnúť, ani zomierať. **K. D.**

Tvorivé dielne

A na záver krátky pohľad do budúcnosti Cesty nádeje

Zborová diakonia Cesta nádeje chce v ďalších rokoch pokračovať vo svojej hlavnej činnosti, rozvíjať návštevnú službu a dobrovoľníctvo prostredníctvom spolupráce s členmi oboch košických evanjelických cirkevných zborov. Chceme prehlbovať našu spoluprácu s Evanjelickej diakoniou ECAV na Slovensku, s mestom Košice, Košickým samosprávnym krajom a všetkými, ktorí o to prejavujú záujem.

Súčasne sme, aj vďaka podpore Evanjelickej diakonie, mohli začať robiť konkrétne kroky smerom k zriadeniu denného špecializovaného zariadenia pre ľudí s Alzheimerovou chorobou a inými formami demencie a centra špecializovaného poradenstva pre príbuzných. Vidíme, že potreba takýchto ambulantných sociálnych služieb je v meste Košice a blízkom okolí veľmi aktuálna. Koncom apríla 2013 sme preto v rámci 2. výzvy Blokovaného grantu pre podporu partnerstiev Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce požiadali o nenávratný finančný príspevok na realizáciu projektu „Netreba sa báť - Zvýšenie kvality života ľudí s demenciou a ich príbuzných“.

Zuzana Katreniaková
štatutárna zástupkyňa Cesty nádeje

Minikurz dobrej pomoci

Lo života strediska Evanjelickej diakonie

Božie vedenie

Detský domov Banská Bystrica v súčasnosti poskytuje starostlivosť 25 deťom v 10 profesionálnych rodinách. V nasledujúcich riadkoch sa vám predstaví naša profesionálna rodina a priblíži niečo zo svojho života...

Rodina Makovníková na výlete v Kalnej nad Hronom

Voláme sa Makovníkovci. Máme dvoch vlastných synov Martinka a Miška. Myšlienka starať sa o deti z detského domova nás zaujala už dávnejšie. Keďže sme obaja evanjelici, napadlo nám kontaktovať Stredisko evanjelickej diakonie Domov detí v Banskej Bystrici a prijali sme bratov Peťka a Igorka. Ešte predtým ako sme prijali spomínaných súrodencov, sme si osvojili Petrika. V minulom roku pribudol do našej rodiny Kristiánko, ten sa v decembri vrátil k biologickým rodičom. V súčasnosti máme „svojich“ piatich chlapcov. Peťko je tretiak a Igorko bude od septembra prvák.

Súrodenci Igorko a Petrik

Michal a Igorko

Okrem vzdelania a starostlivosti, ktoré deťom poskytujú aj ostatné detské domovy, privádzame ich k poznaniu, že Pán Ježiš je aj ich Pánom a Spasiteľom. Deti s tým žijú tak, ako by k tomu boli vedení od malička. Vôbec sa im nezdá zvláštne, že v nedeľu chodíme do kostola. V rámci besiedky sa zapájajú do cirkevnozborového života. V našom Domove detí Banská Bystrica a tiež aj v našej rodine dbáme na to, aby sa kontakty s biologickou rodinou naďalej udržiavali, chlapci telefonujú sestrám a bio-

logickej matke. Pravidelne organizujeme stretnutia súrodencov v táboroch alebo aj osobné stretnutia, na ktoré chlapcov sprevádzame. V tomto roku, ak Pán Boh dá, prijmem Adrianka a už teraz sa realizujú k tomu potrebné kroky.

Pri našej službe sa spoliehame na Božiu milosť, ktorú pociťujeme dennodenne pri výchove detí a bez ktorej by sme boli v tejto službe nepoužiteľní. Božiu pomoc očakávame a prosíme o ňu každý deň, aby sme mohli toto povolanie vykonávať aj naďalej.

Michal Makovník
profesionálny rodič, Domov detí Banská Bystrica

Hudba a žiaci s hluchoslepotou

Hudba je neoddeliteľnou súčasťou každého bytia. Je pilierom všetkých umení. Hudba sa vyskytuje na každom kontinente, v každej kultúre. Pôsobí na emócie ľudí. Je akousi výpoveďou ich prežívania, nálady, ale aj ich motoriky. A takto je to aj v škole v Červenci. Hoci sú naši žiaci ochudobnení o dva najcennejšie a najpotrebnejšie zmysly, ktorými sú zrak a sluch, hudbu „zbožňujú“.

V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu využívame prvky muzikoterapie. Tie sa priamo, či nepriamo prelínajú s inými zložkami vzdelávania. Prvým nástrojom žiaka po príchode do školy sú jeho ruky, vlastné telo. Koaktívnym vedením (ruka v ruke) spolu vytlieskávame rytmus hudby, lúskame

Koaktívne vedenie pomocou farebných pierok

prstami, dupkáme nohami. Táto činnosť je veľmi účinná aj pri ležiacich deťoch. V našej práci využívame aj farebné pierka, šatky. Nimi žiaka hladíme po tvári, pierka na neho voľne padajú z výšky ako vodopád, alebo len tak necháme šatku prevesenú cez ventilátor a pozorujeme žiaka, ako vníma vznášajúcu sa šatku na svojej tvári. Neskôr môžeme činnosť obohatiť o hudobné nástroje Orffovho inštrumentára.

Hra so šatkou s pomocou ventilátora

Tvorba s penou

Vnímať hudbu môže naozaj každý a za všetkých okolností. Veľmi často je u nás silné prepojenie medzi hudbou a výtvarným prejavom. A práve takáto činnosť je u nás veľmi obľúbená. Na žinenku alebo ľubovoľnú nepremokavú podložku koaktívne so žiakom nastriekame holiacu penu. V rytme pomalej relaxačnej hudby spolu ruka v ruke začneme rozotierať penu po podložke. Poskytneme žiakovi priestor na osvojenie si daného rytmu hudby. Neskôr pomaly uvoľňujeme, oddiaľujeme svoje ruky a nechávame ruky žiaka pracovať samostatne. Podporujeme voľné čmáranie žiaka po podložke v rytme hudby. Každá činnosť závisí od zdravotného stavu, stupňa postihnutia žiaka a od jeho momentálnej nálady. Hudba je balzomom na našu dušu. Možno z nej vyčítať radosť z činnosti, ale aj trápenie a smútok. Vo výchovno-vzdelávacom procese tieto prvky muzikoterapie zaraďujeme do relaxačnej chvíľky, kedy dieťa motivujeme ku ďalšej činnosti.

Hoci sa hudba nesie červenickou školou iba z reproduktorov prehrávača, to ozajstné prijímanie a odovzdávanie hudby je prevádzané našimi rukami, či už to samostatne, alebo koaktívnym vedením.

Iveta Krajčirovičová
učiteľka Evanjelickej praktickej školy internátnej Červenica

10 rokov podávame pomocnú ruku

Nedeľňajší deň 16. júna 2013 sa niesol v Hontianskych Moravciach v radostnom duchu. Na slávnostných službách Božích sme si všetci

Slávnostné služby Božie pri 10. výročí SED Hontianske Moravce

spoločne pripomenuli udalosť spred desiatich rokov, ktorá bola pre mnohých významnou. Všetko úsilie ľudí, ktorí boli zaničení pre výstavbu zariadenia, kde nájdu nový domov ľudia v dôchodkovom veku, bolo úspešne završené slávnostným vysvätením Strediska Evanjelickej Diakonie Hontianske Moravce 25. januára 2003.

Za desať rokov sa pri činnosti tohto zariadenia vystriedalo viac ľudí a tak sme sa chceli poďakovať všetkým za obetavú prácu a pomoc pri mnohých problémoch počas tohto obdobia. V úprimných modlitbách sme spoločne ďakovali za to, že celý tento čas sme mohli podávať pomocnú ruku ľuďom, ktorí ju potrebovali.

Na službách Božích sa nám prihovril svojou kázňou pán biskup ZD ECAV Milan Krivda, ktorý nám svojimi slovami dodal sily pre ďalšiu prácu zameranú na starostlivosť o seniorov.

Posilňujúcimi slovami sa ku všetkým prihovrili pán riaditeľ ED ECAV na Slovensku Ján Huba, starosta obce Hontianske Moravce Rudolf Gábryš, zástupca Hontianskeho seniorátu Dušan Balko a riaditeľka zariadenia Jana Brunauerová, ktorí zhodnotili uplynulé obdobie. Celkovú atmosféru dokrášlilo vystúpenie spevokolu Ozvena, ktorý už celých desať rokov pracuje v SED Hontianske Moravce a svieže melódie v podaní mládeže plné elánu dodali sily. Medzi domácimi účastníkmi bolo aj hodne hostí z Ústredia Evanjelickej diakonie a partnerských SED.

Počas spoločného stretnutia sme sa spoločne modlili za to, aby sme s Božou pomocou aj v budúcnosti mohli pokračovať vo svojej práci.

Jana Brunauerová
riaditeľka SED H. Moravce

Keď sa pridá ruka k dielu

Aj u nás v zariadení SED Horné Saliby sa snažíme našim klientom vychádzať v ústrety. Robíme všetko preto, aby sa tu cítili dobre, aby sme zaujali ich pozornosť, zamestnali a vyplnili ich voľné chvíle. Len tak budú cítiť, že nám na nich záleží, sú potrební a užitoční, najmä ak nám poskytnú užitočnú radu. Takže aj na fašiangové posedenie, ktoré sme organizovali v zariadení sme poprosili naše „šikovné kuchárky z radov klientov“ o asistenciu pri výrobe šišiek a fánok na túto udalosť. Vypomáhali aj ženy z cirkevného zboru v Horných Salibách, ktoré sme tiež pozvali aj s pani farárkou Zuzanou Slížikovou. Popri tanci a družnej debata si klienti pochutnávali na pripravených dobrotách, typických pre fašiangovú zábavu. Veruže sa vydarili. Na konci posedenia zostali dve šišky. Hovorí sa, že dobré a chutné netreba dvakrát núkať, núka sa samo. Týmto sa naše pečenie nekončí.

Na opekačku, ktorá bola o mesiac neskôr, pani Danadajová, klientka nášho zariadenia, ktorá bola za aktívneho života chýrna kuchárka, nám upiekla pravý domáci chliebík. Vyzeral tak dobre, že sme ho ani rozkrojiť nechceli, ale vôňa bola lákavejšia. Nakoniec sme si na ňom pochutili všetci, klienti i zamestnanci.

V najbližšom období chystáme výlet do Veľkých Úľan, kde si klienti môžu pozrieť výstavu Ľudového umenia a navštívime aj evanjelický kostolík a Kalváriu. Ďalej máme na pláne stretnutie s deťmi, rôzne akcie a posedenia.

Veríme, že nové zážitky budú obohatením nielen pre našich klientov, ale aj pre nás – pracovníkov zariadenia.

Anna Vasasová
sociálna pracovníčka SED Horné Saliby

Domáci chliebík pripravený od pani Danadajovej

Operácia Jakub

Stredisko Evanjelickej Diakonie v Košeci sa podujalo sprostredkovať, náročný medicínsko – operačný zákrok pre svojho zamestnanca Jakuba Šebestu z Novej Dubnice.

Tento 20 ročný, talentovaný futbalista – brankár, po smrti svojho otca v júli minulého roka nastúpil pracovať do nášho zariadenia. Jeho doterajší život bol naplnený strádaním a poznačený ťažkou zdravotnou diagnózou – epilepsiou. Začali sme preto hľadať možnosti ako mu pomôcť zmierniť, či vyliečiť jeho ťažké navštvívenie. Keďže pomery v slovenskom zdravotníctve nespĺňali naše očakávania, obrátili sme sa na nemocnicu v Prahe - Motole o pomoc. Tu sa tieto náročné operačné zákroky vykonávajú už niekoľko rokov na špičkovej neurochirurgickej klinike s vynikajúcimi výsledkami. Nakoľko sa jednalo aj o finančne náročnú záležitosť, museli sme podstúpiť a aj čeliť neskutočnej byrokracii slovenského zdravotníctva. Narážali sme na veľkú neochotu a až pokusy zmaríť všetky naše takmer polročné snahy a obeť. Tie pozostávali z absolvovania niekoľkých odborných vyšetrení v Prahe, ktoré zistili, že pacient je vhodný kandidát na operačný zákrok. Jakub 28. 2. 2013 podstúpil náročnú osemhodinovú operáciu mozgu s úspešným výsledkom. Po celú dobu zákroku i po ňom sme mu boli spolu s jeho matkou osobnou oporou na ustavičných modlitbách, v ktorých sme prosili Pána Boha o jeho uzdravenie. I tu nám Pán dokázal svoju moc a lásku, ako aj požehnanie poduť sa aj na takúto praktickú službu

Rehabilitácia po operácii s br. Marcinom

Diakonie v zmysle biblických slov Gal.6,2 „*Jedni druhých bremená znášajte*“. Ďakujeme Pánu Bohu za vypočuté modlitby veľkého množstva modlitebníkov. V nemalej miere vyslovujeme úprimné poďakovanie Prof. MUDr. Pavlovi Traubnerovi za všetku pomoc a ústretovosť, ako aj ošetrojúcim lekárom z Novej Dubnice a Dubnice nad Váhom, zvlášť MUDr. M. Perichtovej. Naša veľká vďaka patrí Doc. MUDr. Michalovi Tichému, prednostovi oddelenia, Doc. MUDr. Pavlovi Krškovi s tímom spolupracovníkov neurochirurgickej kliniky Praha - Motol, ktorí operáciu osobne previedli. Nadovšetko si ceníme úžasný ľudský prístup a jednanie týchto odborníkov ako aj špičkové vybavenie oddelenia kliniky. Avšak naša najväčšia vďaka patrí Pánu Bohu, že usmerňoval, viedol požehnával a dával dosť síl všetkým, čo mali snahu pomôcť zachrániť mladý ľudský život. Radostným bol pre nás všetkých najväčší ev. sviatok – Veľký piatok, keď v rámci pašiových služieb Božích v preplnenom ev. kostole v Pov. Bystrici sme mohli medzi sebou privítať Jakuba Šebestu. Bolo to presne mesiac po operácii, keď Jakub s kyticou kvetov sa osobne postavil pred oltár a spolu s pánom primátorom mesta Nová Dubnica Ing. Petrom Marušincom ďakovali za tento veľký bohumilý skutok, čo v kázni slova Božieho vyzdvihol aj Prof. Dr. Igor Kišš. Primátor mesta Považská Bystrica Doc. Dr. Karol Janas pozdravil bohoslužobné zhromaždenie s príležitosti štátneho sviatku.

„Dobroreč, duša moja, Hospodinu a celé moje vnútro jeho svätému menu. Dobroreč, duša moja, Hospodinu a nezabúdaj na žiadne z Jeho dobrodení. On odpúšťa ti všetky tvoje viny, on uzdravuje všetky tvoje nemoce.“

Žalm 103,1-3

Lubomír Marcina, diakon
správca SED Košeca

Prístup a komunikácia s umierajúcim klientom

Súčasťou života je aj umieranie. Má sa však rozprávať o smrti a utrpení? Náš spôsob života a myslenia dnes odmieta smrť a podnecuje každého správať sa akoby smrť nejestvovala. Žijeme prítomnosťou a budúcnosť nás nezaujímá, ale až do chvíle keď stratíme nejakú blízku osobu, sa začneme zaoberať otázkou, o koho sme vlastne prišli. Práca so

zomierajúcim a jeho rodinou si vyžaduje celého človeka, schopnosť trpezlivo načúvať a tiež mať hlboký ľudský a profesionálny prístup.

Každá sestra či opatrovatelka, ktorá pracuje s takýmto človekom nedokáže vždy ovládať svoju ľútosť či slzy. U klientov, ktorí začínajú opúšťať okolitý svet, je našou povinnosťou nechať ich postupne sa

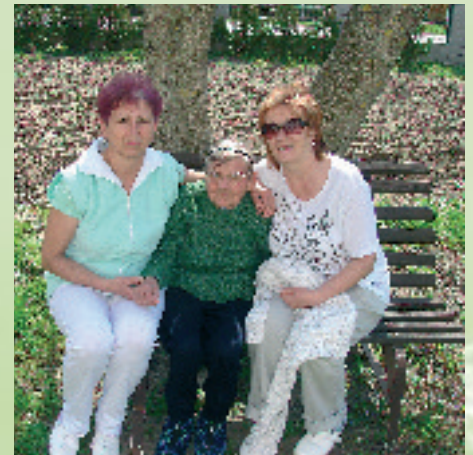
Profesionálny prístup opatrovatelky ku klientke

odpútať, aby vo svojom vnútornom svete našli pokoj a zmierenie. S každým umierajúcim sa snažíme zaobchádzať ako s dieťaťom. Krmíme, udržujeme ich v suchu, v teple pretože oni veľmi dobre vnímajú teplo, lásku aj napriek tomu, že svoje ďakujem nedokážu vyjadriť slovom.

Často klienta upokojí, keď mu poskytneme počas hodín jeho umierania niekoho, kto sedí pri jeho posteli a drží ho za ruku. Pri podávaní liekov pristupujeme k tomu tak, že im podávame len toľko koľko je treba, aby sa cítili pohodlne. Veľkú dôležitosť kladieme na to, aby sme zavolali farára k zomierajúcemu v posledných chvíľach života klienta. Keď umierajúci cíti oporu fyzickú, psychickú a duchovnú, tak je zvyčajne schopný svoj stav uniesť.

Práve od našich umierajúcich klientov sa učíme poznávať pravé hodnoty života. Život nás všetkých je ohraničený a je v rukách Božích. Koniec nášho ľudského života vopred nepoznáme. No pripomína nám to, aby sme nestrácali čas a aby sme svojmu blízkeму práve teraz povedali, že ho milujeme.

Marta Hrubá
sociálna pracovníčka SED Kšinná

Pani Benžová medzi zamestnankyňami

Ako jedna veľká rodina

Denný stacionár v Trnave je pre mladých dospelých so špeciálnymi potrebami, ktorí sa po ukončení vzdelávania nemohli zamestnať v chránených dielňach, či už vzhľadom na zdravotný stav alebo nedostatočné ponuky pracovného trhu a nechcú byť len v domácom prostredí. Stacionár funguje v rámci SED Trnava, kde sa vytvorili príjemné vzťahy medzi klientmi zariadenia pre seniorov a sociálnych služieb a klientmi denného stacionára.

Spoločný výlet v Tatrách

Náš deň začína možno neobvyklejšie ako v iných zariadeniach: spoločnými raňajkami a modlitbou. Potom pripravujeme desiatu pre seniorov. Snažíme sa, aby sme im vyhovelí, a tak každý deň nakupujeme čerstvé ovocie podľa toho, kto má čo rád. Sme zodpovední aj za prípravu jedálne k obedu, presne vieme kto má ako šálku, kto pri ktorom stole sedí. Zvykneme pomôcť aj očistením zemiakov, mrkvy či uhoriek a najviac nás baví lúskanie orieškov.

Dopodnia sa venujeme činnostiam, ktoré sú za-

merané na zlepšenie komunikácie, na vzdelávanie, hrubú či jemnú motoriku. Zistili sme, že u nás sa nedá fungovať podľa presného denného

Šikovné ruky

harmonogramu, pretože každý deň je iné zoskupenie klientov. Ovplyvňuje to aj počasie, ktoré pôsobí na psychické stavy mladých dospelých, a tak aktivity prispôbujeme aj ich náladám. Medzi obľúbené patrí kreslenie, maľovanie, spievanie, učenie sa nových básničiek – najmä ukazovacích, aby sa mohli zapojiť aj klienti, ktorí sa hovorené slovo nevedia naučiť. Vyrábame veci z papiera, z fimo hmoty, navliekame korálky, skladáme puzzle, no skúsili sme aj maľovanie na hodváb, vyrábanie sviečok. Radi pracujeme s prírodnými materiálmi, ktoré si nazbierame na našich prechádzkach. V rámci spoločných aktivít máme vytvorený priestor aj na individuálne plány rozvoja, kedy s klientom pracujeme jednotlivo.

V popoludňajších hodinách si spoločne po obede uvaríme „kávičku“ a to aj pre seniorov. Ak majú niektorí z nich chuť, hráme spoločenské hry, pozeráme DVD, čítame knihy, alebo sa len rozprávame.

Veľmi radi sa zúčastňujeme aj kultúrnych podujatí v meste, chodíme do divadla, galérií, či múzeí. Keď je vonku príjemné počasie, organizujeme výlety do ZOO, alebo na hrady. Už viackrát sme boli aj na niekoľkodňovom výlete, kde sme mali možnosť sa ešte lepšie spoznať.

V Dennom stacionári sa nestretávame ako cudzí ľudia, ktorí prišli do roboty či zariadenia, ale ako kamaráti, ktorí sa poznajú, majú spoločné zážitky a radi trávia spolu čas.

Príprava stolov

Jana Ševelová

vedúca denného stacionára SED Trnava

Aktivity v Dome Dobrého Pastiera

„Všetko môžem v Kristu, ktorý ma posilňuje.“ (F 4,13)

Slová biblického verša apoštola Pavla do Filipis, boli písané v neľahkej situácii, v ktorej sa apoštol často nachádzal. Oni sú však veľkým povzbudením i pre nás dnes.

Znejú nám zvučne aj v akejkolvek chvíli, kontakte, rozhovore, či aktivizácii s našimi klientmi.

Klienti zariadenia SED Sučany obľubujú aktivity, pri ktorých sa využíva pracovná činnosť a hudba. Veľmi radi spievajú ľudové piesne. A tak

Výsledok z pečenia nepečených dobrôt

z ich vlastnej iniciatívy - špeciálne iniciatívy klientov uzatvoreného oddelenia - sme sa začiatkom roka rozhodli vypracovať *Spevníček ľudových piesní*. Snažíme sa ho postupne dopĺňať o nové piesne, ktoré sa z času na čas len tak spontánne vynoria v myslí našich klientov.

Keďže klienti uzatvoreného oddelenia majú väčšinou diagnostikovanú demenciu, či Alzheimerovu chorobu, je v určitej miere obmedzená ich krátkodobá pamäť, ktorá už nefunguje ako by mala. Preto je pre nich *Spevníček* tiež pomôckou, podľa ktorej dokážu postupovať v spievaní, aby prespievali viaceré piesne a nevenovali sa len jednej dookola.

Pôsobí na nich veľmi priaznivo, keď sa im oživia spomienky na obdobie mladosti, o ktorej sami často popri spievaní začnú diskutovať. Rozhovoria

Pani Olinka so Spevníčkom ľudových piesní

sa na rôzne témy – ako je napr. svadba, domáce práce, či práce na poli a v záhradkách alebo jednoducho rozprávajú o zábavných príhodách, ktoré ako sa hovorí napísal život sám.

Radi sa však zapoja aj do aktivít, ktoré súvisia s prácami v domácnosti a využíva sa pri nich pracovná činnosť. Medzi takúto aktivizáciu patrí aj Pečenie nepečených dobrôt, čo je do určitej miery forma ergoterapie. Jednotlivé činnosti pri pečení si rozdelíme, aby mal každý svoj podiel na výslednom produkte. Sú veľmi šťastní, keď môžu niečo sami tvoriť alebo sa podieľať na vytvorení niečoho, z čoho budú môcť aj ochutnať. Vedia byť poriadni „maškrtníci“, ktorí však nemyslia len na seba, ale snažia sa o svoje dielo podeliť s ostatnými.

Chvíle, pri spomínaných dvoch aktivitách v Dome Dobrého Pastiera, sú často veľmi pozhnanými a naplnenými radosťou, úprimnosťou a vďačnosťou, ktorá prebýva v srdciach klientov.

Martina Špániková
sociálna pracovníčka SED Sučany

Pred ulicou ich chráni práca v komunite

Škola rodinných financií

30. - 31. júna sme v spolupráci s neziskovou organizáciou Život bez závislosti uskutočnili prvé stretnutie v rámci cyklu školení Škola rodinných financií. Lektori viedli klientov k zamýšľaniu sa nad ich doterajším životom a nad plánmi do budúcnosti. Na to nadväzovali informácie o tom, akými prostriedkami sa ich plány môžu uskutočniť a zároveň lektori uvádzali konkrétne životné príbehy ľudí, ktorí to aj napriek ich ťažkostiam nevzdali.

Školenie chlapcov

Stavebná činnosť

Aj v tomto roku ďakujeme nášmu Pánu Bohu, že nám daroval dostatok práce a tým zabezpečil živobytie pre niekoľko rodín mužov, ktorí tieto stavby realizujú a zároveň máme priestor, kde sa môžu naši klienti učiť pracovnej disciplíne a nadobúdať pracovné zručnosti.

Tešíme sa, že aj naďalej prebieha spolupráca s firmou VebaBox – výroba chladiarenských zariadení, kde sú naši klienti zamestnaní.

Spolupracujeme aj s Golfovým rezortom Black Stork, kde tiež prebieha pracovná terapia a osvojovanie si pracovných návykov.

Betónovanie

Farma

V rámci tejto prevádzky sú ukončené všetky potrebné stavebné úpravy potrebné na chov hovädzieho dobytku. Momentálne vybavujeme potrebné potvrdenia, aby sme v najbližšej dobe mohli zabezpečiť 10 kráv, o ktoré sa budú naši klienti pod dohľadom vedúceho pracovníka starať.

Aj napriek nie veľmi priaznivému počasiu vidíme prvotiny našej práce na záhradke, kde vyklíčili prvé rastlinky rôznej zeleniny a výborne sa darí aj paprikám a rajčinám v skleníku.

Jana Pindrochová
administratívny pracovník SED Veľký Slavkov

Úroda v skleníku

Declarácia o štruktúre vlastníckych vzťahov v zmysle §6, ods. 3, zákona 167/2008 Z.z.:

Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku (ďalej iba ED ECAV) so sídlom Palisády 46, 811 06 Bratislava je účelové zariadenie s právnou subjektivitou Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku so sídlom Palisády 46, 811 06 Bratislava zriadené v zmysle zákona 308/1991 Zb. ED ECAV nemá žiadne podiely na hlasových právach alebo základnom imaní vysielateľa.

Diakonia.sk

Časopis Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku. Vydáva Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku. Šéfredaktor Ing. Ján Huba. Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku, Palisády 46, 811 06 Bratislava. E - mail: diakonia@diakonia.sk, Http:www.diakonia.sk, 02/5441 7498. Vychádza 4x ročne. Registračné číslo: 3640/09. Tlač:PACE print,s.r.o. Časopis je bezplatný. Jeho vydávanie môžete podporiť formou Tlačového fondu ED, na číslo účtu: 584759183/7500 ČSOB, a.s. Bratislava, Variabilný symbol 8811. Príspevky a fotografie do časopisu zasielajte na poštovú adresu: Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku, P. O. Box 82, 814 99 Bratislava, alebo e-mailom: media@diakonia.sk

CAMP Fest

2013

open air music festival

V O V Z Ť A H U

■ **1.-4. august 2013**

■ RANČ KRÁĽOVA LEHOTA

■ **www.campfest.sk**

15. ročník

Hillsong London (UK), Graham Kendrick (UK)
Psalm Drummers (UK), Philippa Hanna (UK)
Jesus Loves Electro (NO), Victizzle & special guests (UK)
Hermon (RS), Riverside worship band (UK), Jiný rytmus (CZ)
The Neons (CZ), Timothy (SK), eSPé (SK), Richard Čanaky & F.B.I. (SK)
Tretí Deň (SK), Out of Control (SK), Godzone (SK), BCC worship (SK)
Lámačské chvály (SK), F6 (SK), Projekt FUSION (SK), Úzka cesta (SK)
Peter Milenky band (SK), Tretí Deň & Andres (SK), Team4D (CZ)
Praise & blues ship band (SK), Song in the Night (SK), Hmla (SK)
Melodive (CZ), God Knows (SK), noXcuse (SK), Elementum (CZ)
Awaken (SK/USA/UK), GrooveHub (SK) a mnoho ďalších...

prednášky, detský program, camping, modlitby, športy, kresťanské poradenstvo

mediálni partneri:

ŽIVOT VÍRY
www.zivotviry.sk

Nahlas

Katolícke
noviny

organizuje:
**Mládež pre Krista
Slovensko**

partner:
**Združenie kresťanských
spoločenstiev mládeže**

Podporené z programov
finančnej podpory detí a mládeže
na rok 2013 MŠ SR, ADAM 1